UNE ✦ SACRA

Starożytna Grecja

Złote wiersze pitagorejskie

✦ ✦ ✦

Tradycja pitagorejska (przypisywane Pitagorasowi)

Przekład (wydanie 1)

Informacje

Autor	Tradycja pitagorejska (przypisywane Pitagorasowi)
Data	IV wiek p.n.e.–IV wiek n.e.
Język oryginału	Starogrecki
Wersja	Przekład (wydanie 1)
Przekład	Przekład popularny, na podstawie tekstu greckiego
Źródło	Project Gutenberg
Licencja	CC BY-NC-SA 4.0 · oryginał: Public domain

O tekście:

Grecki poemat liczący 71 heksametrów, przedstawiający nakazy moralne i religijne przypisywane Pitagorasowi z Samos (VI wiek p.n.e.) i jego uczniom.

Nie został napisany przez samego Pitagorasa, który niczego nie pozostawił na piśmie; badacze datują formę, która przetrwała do naszych czasów, na okres między IV wiekiem p.n.e. a IV wiekiem n.e.

Pitagorejczycy uczyli się go na pamięć, a neoplatonik Hierokles z Aleksandrii (V wiek) napisał do niego komentarz.

Tradycja dzieli go na trzy części, oznaczone tutaj jako Części I, II i III: Przygotowanie (oddawanie czci bogom, herosom i duchom), Oczyszczenie (obowiązki wobec rodziców i przyjaciół, panowanie nad sobą, sprawiedliwość, umiar we wszystkim) oraz Doskonałość (rachunek sumienia na koniec dnia, przysięga na tetraktys, poznanie natury i obietnica, że oczyszczona dusza staje się nieśmiertelna).

Źródło: https://www.gutenberg.org/ebooks/69174

Ten przekład popularny i układ tego pliku należą do Une Sacra, na licencji Creative Commons BY-NC-SA 4.0: można je kopiować i udostępniać z dopiskiem „Une Sacra (unesacra.com)”, bez użytku komercyjnego i na tej samej licencji. Tekst oryginalny zachowuje licencję swojego źródła. Warunki korzystania: unesacra.com/#/legal/terms

Wydanie cyfrowe przygotowane 26 listopada 2026 przez Une Sacra, otwartą bibliotekę świętych tekstów. · UneSacra.com

Rękopisy i ilustracje

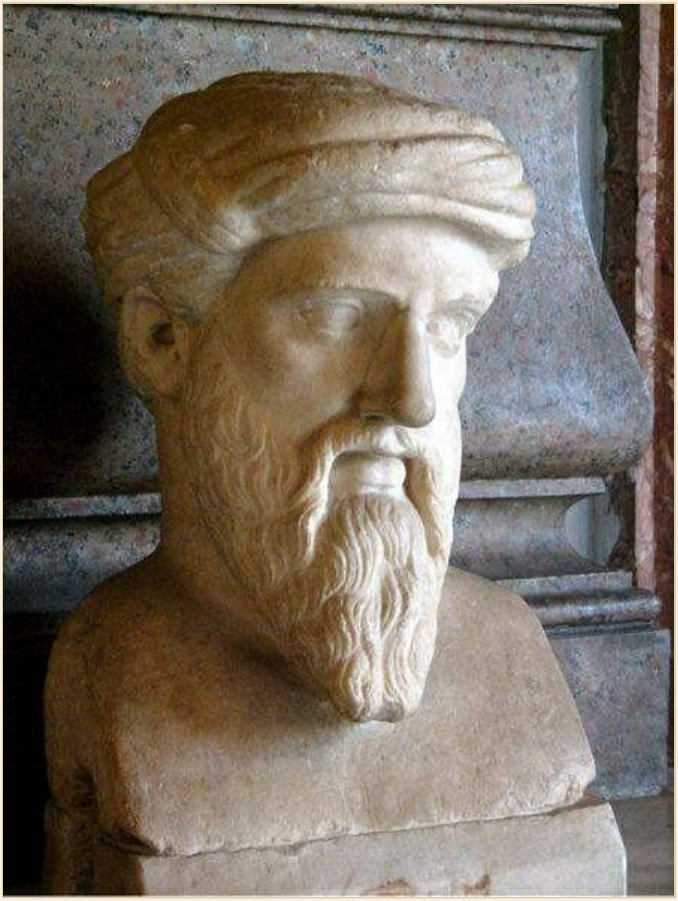

Popiersie Pitagorasa, rzymska kopia greckiego oryginału, Muzea Kapitolińskie, Rzym.

Museus Capitolinos, Roma — Wikimedia Commons · Wysoka rozdzielczość

Spis treści

Część I

Część II

Część III

CZĘŚĆ I

✦

1 Czcij najpierw bogów nieśmiertelnych, jak prawo ich ustanowiło,

2 i szanuj przysięgę; potem sławnych herosów.

3 Czcij też duchy podziemne, spełniając należne obrzędy.

Une Sacra · wydanie 1 · unesacra.com · CC BY-NC-SA 4.0

CZĘŚĆ II

✦

4 Czcij ojca i matkę, a także najbliższych krewnych.

5 Spośród innych uczyń przyjacielem tego, kto najlepszy jest w cnocie.

6 Ustępuj łagodnym słowom i pożytecznym czynom,

7 i nie nienawidź przyjaciela za drobną winę,

8 dopóki możesz: bo możność mieszka blisko konieczności.

9 Wiedz, że tak się rzeczy mają; i przyzwyczajaj się panować nad tym:

10 przede wszystkim nad brzuchem, snem, rozpustą

11 i gniewem. Nigdy nie czyń nic haniebnego, ani z drugim,

12 ani sam; a nade wszystko wstydź się samego siebie.

13 Potem praktykuj sprawiedliwość w czynach i w słowach,

14 i nie przyzwyczajaj się działać w niczym bez namysłu;

15 lecz wiedz, że wszystkim przeznaczone jest umrzeć.

16 Bogactwa raz zwykle się zdobywa, raz traci.

17 A ile cierpień śmiertelni znoszą z losu zesłanego przez bogów,

18 tę część, która ci przypadnie, znoś łagodnie i nie buntuj się;

19 godzi się zaradzać jej, ile możesz, i myśl tak:

20 niewiele z tego los daje dobrym.

21 Wiele słów, podłych i szlachetnych, dociera do ludzi;

22 nie daj się nimi przerazić ani nie pozwól,

23 by odwiodły cię od twojej drogi. Jeśli ktoś powie kłamstwo,

24 znoś łagodnie. Ale to, co ci teraz powiem, wypełniaj we wszystkim:

25 niech nikt cię nie nakłoni ani słowem, ani czynem

26 do czynienia lub mówienia tego, co nie jest dla ciebie najlepsze.

27 Namyśl się, zanim zaczniesz działać, by nie wynikła z tego głupota;

28 czynić i mówić rzeczy niemądre jest właściwe człowiekowi lichemu.

29 Czyń natomiast to, co potem nie przyniesie ci żalu.

30 Nie czyń niczego, czego nie znasz, lecz ucz się

31 tego, co potrzebne, a tak spędzisz życie najprzyjemniej.

32 Nie zaniedbuj zdrowia ciała,

33 lecz zachowuj miarę w piciu, w jedzeniu i w ćwiczeniach;

34 a miarą nazywam to, co ci nie zaszkodzi.

35 Przyzwyczajaj się do sposobu życia czystego i bez zniewieściałości;

36 i strzeż się czynić tego, co ściąga zazdrość.

37 Nie wydawaj nie w porę, jak ktoś, kto nie zna tego, co piękne,

38 ani nie bądź skąpy: miara jest najlepsza we wszystkim.

39 Czyń to, co ci nie szkodzi, i namyśl się, zanim zaczniesz działać.

Une Sacra · wydanie 1 · unesacra.com · CC BY-NC-SA 4.0

CZĘŚĆ III

✦

40 Nie pozwól, by sen spłynął na twoje zmęczone oczy,

41 zanim trzy razy nie przejdziesz każdego czynu dnia:

42 W czym zawiniłem? Co uczyniłem? Jakiego obowiązku zaniedbałem?

43 Zacznij od pierwszego i przejdź wszystkie; a potem,

44 jeśli uczyniłeś zło, zgań się; jeśli dobro, raduj się.

45 Nad tym pracuj, nad tym rozmyślaj; to masz kochać.

46 To postawi cię na śladach boskiej cnoty,

47 tak, na tego, który dał naszej duszy tetraktys,

48 źródło wiecznej natury. Lecz przystąp do dzieła,

49 pomodliwszy się do bogów, by je doprowadzili do końca. Gdy to opanujesz,

50 poznasz budowę bogów nieśmiertelnych i ludzi śmiertelnych,

51 jak każda rzecz przemija i jak jest podtrzymywana.

52 Poznasz, jak należy, że natura jest we wszystkim podobna,

53 tak że nie będziesz się spodziewał tego, czego nie można się spodziewać, i nic nie pozostanie przed tobą ukryte.

54 Poznasz, że ludzie mają zło przez siebie samych wybrane,

55 nieszczęśni, którzy nie widzą dóbr, które są blisko,

56 ani ich nie słyszą; mało kto umie uwolnić się od zła.

57 Taki jest los, który mąci umysł śmiertelnych: jak walce

58 toczą się tu i tam, pełni zła bez końca.

59 Bo niezgoda, smutna towarzyszka, rani niepostrzeżenie,

60 zrodzona razem z nimi; nie należy jej wzniecać, lecz ustąpić i uciekać przed nią.

61 Ojcze Zeusie, albo uwolniłbyś wszystkich od wielu nieszczęść,

62 albo pokazałbyś wszystkim, jaki dajmon nimi kieruje!

63 Ale ty bądź odważny, bo ród śmiertelnych jest boski,

64 a święta natura odsłania im i ukazuje każdą rzecz.

65 Jeśli będziesz miał w tym udział, wypełnisz to, co ci nakazuję;

66 uleczywszy duszę, ocalisz ją od tych cierpień.

67 Lecz powstrzymuj się od pokarmów, o których mówiliśmy, w oczyszczeniach

68 i w wyzwoleniu duszy, z rozwagą; i badaj każdą rzecz,

69 stawiając na górze, jako woźnicę, najlepszy rozum.

70 A jeśli, opuściwszy ciało, dojdziesz do wolnego eteru,

71 będziesz nieśmiertelnym bogiem, niezniszczalnym, i już nie śmiertelnym.

Une Sacra · wydanie 1 · unesacra.com · CC BY-NC-SA 4.0